

CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ

MÍST VELENÍ

Místa velení všech stupňů, zejména však vyšších stupňů velení, budou jedním z prvořadých cílů napadení jadernými a chemickými zbraněmi.

Jaderné zbraně může nepřítel použít ve formě vzdušných, pozemních i nízkých vzdušných výbuchů. Na nezabudovaná místa velení půjde převážně o vzdušné jaderné výbuchy. Budou-li osoby a techniky chráněny ženiijními stavbami, může použít i pozemních jaderných výbuchů. V jednotlivých případech k vyřazení osob umístěných v úkrytech polního typu může vést nízké vzdušné výbuchy. Použité ráže jaderných výbuchů budou odpovídat velikostem prostorů rozmístění jednotlivých míst velení a stupni ukrytí osob a techniky.

Po použití pozemních jaderných výbuchů nepřítel přímo na místa velení nebo i na ostatní prvky bojové a operační sestavy může dojít při odpovídajících meteorologických podmínkách k jejich zamoření. Při přesunech míst velení je třeba počítat s překonáváním rozsáhlých prostorů zamořených radioaktivními látkami a to jak po pozemních jaderných výbuších, tak po aktivaci jaderných min.

Vzhledem k předpokládanému vytváření přehradných pásem radioaktivního zamoření po pozemních jaderných úderech v celé hloubce rozmístění vojsk a operačního týlu dojde k dlouhodobému zamoření míst velení všech stupňů. Rozměry zamořených prostorů neumožní většinou vyvedení míst velení ze zamořených prostorů, z čehož nutně vyplývá organizace dlouhodobého zabezpečení ochrany živé síly na místech velení proti účinkům radioaktivních látek. Místa velení pásem nebezpečného a zvlášť nebezpečného zamoření bude třeba vyvést alespoň do prostorů mírného zamoření.

Aktivací pásem jaderných min mohou vzniknout mohutná přehradná pásma radioaktivního zamoření se značně vysokou úrovní radiace. V těchto pásmech mohou být jak místa velení praporů, tak i pluků a divizí. A to v pásmech zvlášť nebezpečného zamoření VPS praporů, VS pluků, a PVS divizí, v pásmech nebezpečného zamoření TVS pluků, VS divizí a ZVS armád. Místa velení

těchto pásem bude třeba vyvést, poněvadž by i při krátkodobé činnosti došlo k jejich vyřazení. Zabránit radiačnímu poškození v pásmech nebezpečného zamoření můžeme pouze ukrytím osob v úkrytech a krytech a přísným řízením činnosti v zamořeném terénu.

Chemických zbraní může nepřítel používat na místa velení ve všech druzích bojové činnosti. Použití chemických zbraní k dezorganizaci míst velení je podle názorů velení NATO jedním z hlavních úkolů jejich použití.

Cílem chemického napadení mohou být při použití hlavnového dělostřelctva, raketometů a minometů místa velení praporů a pluků prvního sledu, při použití řízených a neřízených střel a raket místa velení divízií a armád, při použití letectva místa velení všech stupňů.

Z druhů otravných látek půjde především o použití OL typu VX a yperit. Velmi nebezpečná, zejména pro nezabudována místa velení, budou napadení OL typu VX a sarin. OL typu VX se předpokládá používat především k ničení živé síly na místech, k jejímu vyčerpání a k dlouhodobému zamoření terénu. OL typu yperit se používá k zamoření terénu a ve formě aerosolu a par i k zamoření ovzduší. OL typu sarin se používá k ničení živé síly s překvapením, nebo k zamoření živé síly v prostoru šíření oblaku zamořeného vzduchu. Použití sarinu má přinutit osoby k pobytu v ochranných maskách a ztížit tím jejich normální činnost při práci na místech velení.

Použití psychoaktivních látek se opírá o využití specifických vlastností skupiny látek. Jsou určeny k dočasnému vyřazení a k výraznému snížení funkčních schopností zasažených osob. Tyto látky jsou vhodné k umlčení míst velení a k narušení systému velení a organizovaného vedení bojové činnosti.

Na základě předpokládaných možností použití ZHN nepřitelem organizujeme odpovídající ochranu míst velení před jejich účinky a v tom i způsob a organizace jejich chemického zabezpečení.

Obsah, cíl a opatření chemického zabezpečení na místech velení

Chemické zabezpečení míst velení je souhrn všech opatření k ochraně živé síly a bojové techniky před účinky radioaktivních a otravných látek. Na stupni pluk až armáda je nedílnou součástí chemického zabezpečení bojové činnosti vojsk.

Cílem chemického zabezpečení míst velení je zabránit zasažení živé síly a bojové techniky na místech velení radioaktivními a otravnými látkami, nebo alespoň maximálně oslabit jejich účinky, zachovat bojeschopnost a zabezpečit úspěšné plnění úkolů při velení podřízeným vojskům.

Opatření chemického zabezpečení míst velení všech stupňů jsou nedílnou součástí chemického zabezpečení vojsk příslušného organizačního stupně a zahrnují:

1. Zpracování předpovědi vzniku pásem (prostorů) radioaktivního a chemického zamoření včetně zjištění parametrů jaderných úderů, příznaků chemického napadení a povětrnostního pozorování v přízemní vrstvě atmosféry.
2. Organizaci radiačního a chemického průzkumu.
3. Vyhodnocování radiační a chemické situace.
4. Včasné zjištění podkladů pro varování míst velení před radioaktivním a chemickým zamořením, informování o použití ZHN a o prostorech radioaktivního a chemického zamoření.

5. Řešení ochrany osob před radioaktivními a otravnými látkami při činnosti v zamořeném terénu.

6. Organizaci kontroly radioaktivního ozáření osob a kontroly zamoření osob, výzbroje, techniky, dopravních prostředků i ostatního materiálu.

7. Organizaci odstraňování následků radioaktivního, chemického a biologického zamoření.

8. Organizaci chemického materiálně technického zabezpečení.

Tato opatření plánuje, organizuje a řídí v rámci celkových opatření chemického zabezpečení náčelník chemického vojska (náčelník chemické služby) příslušného stupně velení.

Úkoly chemického zabezpečení míst velení řeší podle pokynů náčelníka štábu v úzké součinnosti s ostatními funkcionáři velitelství a štábu, zejména s náčelníkem operačního oddělení (skupiny) a s funkcionáři spojovacího vojska, ženijního vojska a týlu.

Realizaci těchto opatření zabezpečuje podle pokynů NCHV (NCHS) schválených náčelníkem štábu správce štábu v rámci všech ostatních opatření ochrany a obrany velitelského stanoviště.

Na realizaci opatření chemického zabezpečení se dále podílejí:

— operační dozorčí, který musí znát varovné signály, organizaci ochrany a obrany VS, radiační a chemickou situaci v prostoru VS a organizaci ochrany proti ZHN;

— dozorčí pro spojení, podřízený spojovacímu náčelníkovi, který musí znát varovné signály, způsob jejich předávání a činnost spojovacího uzlu při jejich vyhlášení;

— dozorčí velitelského stanoviště, podřízený správci štábu, jehož úkolem je vyhlášovat všem příslušníkům místa velení varovné signály a znát způsob ochrany a obrany místa velení, plnit nařízení a pokyny správce štábu v ochranně místa velení před účinky radioaktivních a otravných látek, zjištěné nedostatky a závady řešit iniciativně a samostatně. Je povinen kontrolovat výkon služby chemických průzkumných a pozorovacích hlídek na místech velení.

Síly a prostředky chemického vojska pro zabezpečení míst velení

Pro chemické zabezpečení míst velení využíváme jednak organických prostředků chemického vojska (které jsou u velitelství a štábů jednotlivých stupňů) a jejich provozních útvarů a jednotek, dále přidělených jednotek chemického vojska a konečně podle potřeby i ostatních chemických útvarů a jednotek příslušného organizačního stupně.

Mezi organické síly a prostředky chemického vojska patří u vševojskového pluku NCHS pluku, u vševojskové divize NCHS divize se svou skupinou a výpočetní analytickou skupinou, u vševojskové armády NCHV se svým oddělením, armádní radiační středisko a četa chemické ochrany provozního praporu o třech družstvech radiačního a chemického průzkumu, jednom družstvu speciální čistoty bojové techniky a jednom družstvu speciální čistoty osob.

Mezi ostatní síly a prostředky patří u vševojskového pluku rota chemické ochrany složená z jedné čety radiačního a chemického průzkumu a jedné čety speciální čistoty, u vševojskové divize prapor chemické ochrany složený z jedné čety radiačního a chemického průzkumu a dvou rot speciální čistoty, u vševojskové armády jedna rota radiačního a chemického průzkumu o čtyřech

četách radiačního a chemického průzkumu, jeden prapor chemické ochrany o třech rotách speciální čistý, jeden prapor odmořování terénu o dvou rotách odmořování terénu a rota chemické ochrany týlu armády o dvou družstvech radiačního a chemického průzkumu, jedné četě speciální čistý osob, jedné četě speciální čistý bojové techniky a jedné četě odmořování terénu.

Jako posilové prostředky pro zabezpečení míst velení se obvykle přidělují jen družstva radiačního a chemického průzkumu a to:

- pro VS pluku — jedno drchpz,
- pro VS a TVS divize — po jednom drchpz,
- pro místa velení armády — jedna až dvě črchpz.

Jejich přidělení ovlivňují úkoly a možnosti v rámci celkového chemického zabezpečení vojsk a není trvalá.

Jednotky a útvary speciální čistý a odmořování terénu obvykle místům velení nepřidělujeme. V jejich prospěch však plánujeme a podle konkrétní situace uskutečňujeme zásahy v prvním až druhém pořadí.

Rozbor jednotlivých opatření chemického zabezpečení

Předpověď vzniku pásem (prostorů) radioaktivního a chemického zamoření, zjišťování parametrů jaderných úderů a příznaků chemického napadení a povětrnostního pozorování v přízemní vrstvě atmosféry, zpracujeme pro prostory rozmístění míst velení a zabezpečujících útvarů a jednotek, pro předpokládané osy přesunu a pro plánované prostory rozmístění míst velení.

Předpověď zpracuje na VS pluku NCHS pluku (jen výjimečně), na VS divize výpočetní analytická skupina, na VS armády, armádní radiační středisko, na ostatních místech velení určení a připravení důstojníci příslušných míst velení.

S výsledkem předpovědi seznámí celý štáb pro přípravu jednotných podkladů ke komplexnímu řešení dalších opatření ochrany proti ZHN.

Podkladem pro předpověď radioaktivního a chemického zamoření jsou včasné a hodnověrné údaje o parametrech jaderných úderů a údaje o chemických napadeních. Tyto údaje se soustřeďují na stupni pluku a vojskového útvaru a svazku u NCHS (NŠ), na stupni divize u výpočetní analytické skupiny (VASK), na stupni armády v armádním radiačním středisku (ARS). Získávají se od drchpz zabezpečujících místa velení a bojovou (operační) sestavu ze zaujatých chemických pozorovacích stanovišť, od podřízených velitelů a štábů, nadřízeného štábu a sousedů, od pozorovatelů signalistů vybavených přístroji radiačního a chemického průzkumu a od součinnostních orgánů TRHS.

Družstva radiačního a chemického průzkumu zaujímají chemická pozorovací stanoviště tak, aby mohla vést kruhové pozorování pro zjišťování parametrů jaderných úderů a zároveň zabezpečovala radiačním a chemickým pozorováním příslušné místo velení a podle potřeby vést radiační a chemický průzkum. Pro rychlé předávání získaných informací může mít linkové spojení do štábu (obvykle do VASK, ARS). U vševojskové armády zabezpečují jednotlivá místa velení bezprostředně organická drchpz od čeho provozního praporu. Přidělovaná drchpz od rot radiačního a chemického průzkumu armády zaujímají obvykle chemická pozorovací stanoviště ve větších vzdá-

lenostech (2—3 km) od vlastních míst velení a zabezpečují převážně zjišťování parametrů jaderných úderů, radioaktivního zamoření a doby příchodu prvotního a druhotného oblaku zamořeného ovzduší a vedou ve stanovených lhůtách povětrnostní pozorování.

Radiační a chemický průzkum má za cíl včas zjistit údaje o radioaktivním a chemickém zamoření míst velení, prostorů rozmístění zabezpečujících útvarů a jednotek, os přesunů míst velení a prostorů plánovaných pro jejich rozmístění.

Za organizaci tohoto radiačního a chemického průzkumu odpovídá NCHS (NCHV) příslušného stupně velení. U zabezpečujících útvarů NCHS (tam kde není, NŠ).

V prostorech rozmístění míst velení plní úkoly radiačního a chemického průzkumu přidělená a organická družstva radiačního a chemického průzkumu a pozorovatelé signalisté.

Na stupni divize a pluku plní úkoly radiačního a chemického průzkumu za přesunů i při průzkumu plánovaných prostorů rozmístění v rámci rekognoskační skupiny buď přidělená družstva radiačního a chemického průzkumu, nebo pozorovatelé signalisté.

Na stupni vševojskové armády plní úkoly radiačního a chemického průzkumu družstva radiačního a chemického průzkumu od čcho provozního praporu a přidělovaná družstva od armádní rotý radiačního a chemického průzkumu.

Pro potřebu míst velení armády využíváme rovněž výsledků vzdušného radiačního průzkumu, zejména os přesunu a nových prostorů rozmístění.

Včasně **vyhodnocení radiační a chemické situace** umožňuje velitelům správně se rozhodnout a nepřetržitě řídit činnost štábu, podřízených vojsk a samozřejmě i míst velení, která mohou být ohrožena radioaktivním spadem, oblakem zamoření atmosféry, nebo která jsou přímo v zamořených prostorech.

Na základě vyhodnocení radiační a chemické situace varujeme všechny příslušníky míst velení i zabezpečujících útvarů a jednotek před nebezpečím radioaktivního a chemického zamoření, organizujeme opatření pro činnost štábu v zamořeném prostoru. Určíme nejúčelnější činnost místa velení a jednotlivých jeho částí v dané situaci. Tzn. určíme pochodové osy pro vyvedení ze zamořeného prostoru, pochodové osy pro překonání nebo obejití zamořených prostorů, nejbezpečnější prostory pro rozmístění místa velení a jeho částí, dobu pobytu v prostředcích protichemické ochrany jednotlivce, čáry nasazení a sejmutí prostředků při překonávání zamořených prostorů, způsob speciální očisty a využití sil a prostředků k jejímu dokončení. Radiační a chemickou situaci vyhodnocuje u pluku NCHS pluku, u divize výpočetní analytická skupina a u armády radiační středisko. NCHS pluku, divize a NCHV armády na základě vyhodnocení radiační a chemické situace navrhuje veliteli nejvýhodnější činnost pro udržení bojeschopnosti míst velení a zabezpečení nepřetržitého velení vojskům. Schválená opatření ihned realizují odpovědní funkcionáři v rozsahu jejich působnosti.

Jedním z důležitých opatření k zabránění nebo alespoň snížení účinků radioaktivních a otravných látek je rychlé opuštění místa velení. Uskutečňuje se na návrh NCHVS (NCHV) na základě vyhodnocení radiační a chemické situace s cílem opustit prostor místa velení ještě před jeho zamořením nebo

i po něm. Zahajuje se na rozkaz velitele příslušného stupně se souhlasem nadřízeného. Předpokládáný prostor pro vyvedení místa velení, osy přesunu, způsob a pořadí vyvedení a předpokládaná další činnost místa velení po vyvedení (skupin i jednotlivců) i zabezpečovacích jednotek se stanoví předem a zahrnuje do plánu ochrany a obrany místa velení.

Prostor i směr vyvedení má obvykle několik variant, které se připravují a nacvičují předem (hlavně s řidiči a veliteli vozů). Podle vzniklé situace pak zvolíme tu nejvýhodnější variantu. Vozidla opouštějí místo velení jednotlivě a do proudů se řadí až v nařízených prostorech. Na předpokládaných směrech vyvedení se připravují (rekognoskují) předem i plochy (místa) pro speciální očistu, první pomoc osobám i místa technické pomoci.

Rychlé opuštění místa velení probíhá na signál.

Podle vývoje situace učiníme některé přípravy pro rychlé opuštění (jako naložení materiálu, svinutí některých linek, odmaskování apod.) předem, nepotřebná vozidla můžeme rovněž z místa velení vyvést předem. Pro hlavní funkcionáře a jejich vozidla můžeme připravit zvláštní trasy výjezdu, nebo zajistit při výjezdu přednostní pořadí.

Efektivnost rychlého opuštění závisí na účelnosti přípravy, zvládnutí základních návyků potřebných úkonů pro rychlé opuštění, na iniciativě jednotlivců, kázní i pořádku všech příslušníků štábu i zabezpečovacích jednotek.

Specifické požadavky na organizaci obnovy velení nastanou v situaci, kdy místo velení bude napadeno psychoaktivními látkami. Pak bude nutné nejdříve uvolnit napadený štáb z řídicí činnosti a to co nejdříve, abychom předešli možným dalekosáhlým dezorganizačním důsledkům činnosti napadeného štábu, včetně jeho zabezpečovacích, zejména spojovacích útvarů a jednotek. Tuto činnost musíme plánovat předem a organizačně zabezpečit. Půjde o stanovení příslušných signálů a zabezpečení jejich proniknutí k podřízeným i součinnostním štábům. Pak se budeme snažit získat náhradu za napadený štáb.

Varování skupin a jednotlivců na místech velení před radioaktivním a chemickým zamořením organizujeme s cílem okamžitě připravit ochranná opatření. Pro varování používáme jednotných trvale platných signálů, které vyhlášíme všemi dostupnými prostředky. Mohou to být dispečink (do složek a skupin štábu), telefon a rádio (do složek a skupin štábu, zabezpečujících jednotek), zvukové a světelné signály (do jednotlivců).

Varovné signály vyhlášíme na základě údajů radiačního a chemického průzkumu a pozorování a při napadení chemickými zbraněmi také na základě předpovědi vývoje chemické situace. Způsob vyhlášení stanoví štáb předem tak, aby bylo zabezpečeno rychlé proniknutí až do jednotlivců (musíme jej často kontrolovat). Rozkaz k vyhlášení vydává NŠ nebo nejvyšší funkcionář příslušného místa velení. Při zjištění chemického zamoření přístroji mohou vyhlásit signál „Chemický poplach“ přímo chemické pozorovací hlídky a pozorovatelé signalisté.

Za včasné varování a proniknutí signálů na místech velení odpovídá dozorcí příslušného místa velení. Kromě toho se podílí na vyhlášení signálů o nebezpečí radioaktivního a chemického zamoření na velitelském stanovišti pluku NCHS a chemická pozorovací hlídka zabezpečující VS, na velitelském stanovišti divize NCHS, VASk a chemická pozorovací hlídka, na stupni armády NCHV, ARS, informační skupina operačního oddělení a chemická pozorovací hlídka. Za proniknutí signálů k zabezpečujícím útvarům a jednotkám odpo-

vídají příslušní funkcionáři podle své působnosti (správce štábu, dozorčí pro spojení, náčelník operačního oddělení, náčelník PVO, NCHS apod.).

Podklady pro varování získávají příslušní funkcionáři u pluku od NCHS pluku, u divize od VASK, u armády od ARS, od jednotek radiačního a chemického průzkumu a pozorovatelů signalistů.

Ochrana osob před účinky radioaktivních a otravných látek zabezpečujeme použitím prostředků protichemické ochrany jednotlivce a všech prostředků kolektivní ochrany, které jsou na místech velení k dispozici.

Včasné použití prostředků jednotlivce zabezpečuje spolehlivou ochranu osob proti otravným látkám, bojovým biologickým prostředkům a proti vniknutí radioaktivních látek do organismu. Účinnost přímé ochrany osob při vyhlášení varovných signálů radiačního a chemického poplachu bude závislá na rychlosti proniknutí signálů až do jednotlivce, na vycvičenosti a dovednosti v rychlém použití prostředků ochrany, na organizovaném použití prostředků kolektivní protichemické ochrany, na technickém stavu prostředků jednotlivce na přísném dodržování zásad a opatření pro činnost v zamořeném prostoru.

Na místech velení má velký význam organizované a účelné využití prostředků kolektivní protichemické ochrany a to zejména pro ty jednotlivce a skupiny včetně zabezpečovacích jednotek, kteří musí nepřetržitě řídit bojovou činnost vojsk a zabezpečovat velení podřízeným. Její účelné využití je prakticky závislé na počtu vybudovaných ženíjních objektů, na využití techniky, vozidel, budov, sklepů a jiných objektů, které částečně nebo úplně chrání osoby před účinky radioaktivních a otravných látek a umožňují činnost bez použití prostředků ochrany jednotlivce. Z ženíjních objektů se na místech velení budují objekty pro práci a odpočinek příslušníků štábu, ochranné okopy a okopy pro bezprostřední obranu. Všechny mohou být podle svých specifických ochranných vlastností využity k ochraně před účinky radioaktivních a otravných látek. Množství a druh budovaných objektů bude záviset na čase, který máme k přípravě, charakteru terénu a na množství vyčleněných sil a prostředků pro jejich vybudování. Nemůžeme-li vyčlenit potřebné síly a prostředky, nebo při nedostatku času, zřizujeme v prvním pořadí kryty pro techniku zabezpečující velení, nenakryté okopy pro pozorování a 1—2 úkryty pro hlavní funkcionáře. Pro další osoby budujeme pouze ochranné okopy.

Z vybudovaných úkrytů vybavíme filtračně ventilačním zařízením úkryty pro hlavní prvky velení a odpočinkové úkryty, neboť zabezpečují nejúčinnější ochranu proti radioaktivním a otravným látkám. Tyto objekty umožňují soustavnou práci a v případě potřeby i odpočinek. Bude jich však většinou omezený počet a proto bude jejich využití zaměřeno k zabezpečení hlavních skupin míst velení a přísně centralizováno.

Jako hromadných úkrytů k ochraně živé síly se rovněž využívá veškeré bojové techniky a vozidel, která mají filtračně ventilační zařízení.

Při dlouhodobém zamoření míst velení musíme přísně dodržovat zásady pro činnost v zamořených prostorech a činnost organizovat tak, aby účinky radioaktivních a otravných látek byly sníženy na minimum.

Kontrola radioaktivního ozáření osob má za účel zjistit bojeschopnost velitelství a štábu příslušného velitelského stupně, určit poškození ozářením a vykonat léčebně profylaktická a odsunová opatření. Dělíme ji na skupinovou a individuální.

Kontrola ozáření skupinovou metodou probíhá u skupin velení, které pracují na místě, individuální metodou u hlavních funkcionářů štábu a jednot-

livců, kteří plní úkoly odloučeně (styčné orgány a osoby na výjezdech z míst velení).

Kontrolu radioaktivního ozáření organizuje NCHS (NCHV) prostřednictvím správce štábu. Přehled o ozáření vede evidenční důstojník (důstojník OMO). Organizace vyhodnocování osobních dozimetrů bývá připravena předem a je zahrnuta v plánu ochrany a obrany místa velení.

Kontrola zamoření osob, bojové techniky, vozidel a materiálu radioaktivními a otravnými látkami na místech velení má za účel stanovit možnosti plnění úkolů bez nasazení prostředků CHOJ, zjistit rozsah prací k zabezpečení speciální očisty a její spolehlivosti. Kontrola probíhá po vyvedení ze zamořených prostorů a po dokončení úplné speciální očisty. Stupeň přípustného zamoření stanoví normy.

Kontrolu zabezpečuje podle pokynů NCHS (NCHV) správce štábu využitím jednotek dozimetrické kontroly a jednotek radiačního a chemického průzkumu. Ke kontrole může využít i pozorovatelů signalistů, vybavených přístroji radiačního a chemického průzkumu.

Odstraňování následků napadení míst velení radioaktivními a otravnými látkami má za účel rychle obnovit bojeschopnost a vytvořit podmínky pro spolehlivé a nepřetržité velení.

Z hlediska chemického zabezpečení odstranění následků zahrnuje:

- průzkum prostorů rozmístění míst velení napadených jadernými a chemickými zbraněmi;
- rychlé opuštění zamořených prostorů;
- speciální očistu zamořených míst velení;
- odmořování a dezinfekci terénu a komunikací.

K plnění těchto úkolů vyčleníme kromě organických prostředků další chemické jednotky, které podle pořadí důležitosti plní přednostně tyto úkoly pro rychlé obnovení bojeschopnosti míst velení.

Po jaderných napadeních míst velení svazků a svazů budeme zpravidla organizovat vzdušný důstojnický radiační průzkum. Zásahy odřadem odstraňování následků ve prospěch míst velení budou jedním z jejich prvořadých úkolů. Průzkum ohnisek zasažení jadernými a chemickými zbraněmi vedou v rámci těchto odřadů průzkumné hlídky složené z důstojníků a chemické a ženijní průzkumné hlídky. Tyto hlídky zjišťují celkovou situaci v ohniscích zasažení a stanoví rozsah záchranných a obnovovacích prací.

Chemické průzkumné hlídky zjišťují a vytyčují v ohniscích zasažení úseky s vysokými úrovněmi radiace, prostory zamořené otravnými látkami na dlouhou dobu, nejvýhodnější směry pro zásah záchranných a vyprošťovacích skupin, nezamořené nebo slabě zamořené úseky k rozmístění stanovišť a k zabezpečení speciální očisty. V prostorech biologického napadení odebírají vzorky a odesílají je do laboratoří zdravotnické služby. Tyto úkoly plní organická (přidělená) družstva radiačního a chemického průzkumu, v nezbytném případě i pozorovatelé signalisté.

Zamoření osob, bojové techniky, dopravních prostředků a ostatního materiálu značně omezuje a ztěžuje činnost míst velení. Osoby, které nejsou v úkrytech, automobilech a technice vybavené filtračně ventilačním zařízením, musí pracovat v prostředcích chemické ochrany jednotlivce. Tím se značně omezují jejich pracovní možnosti, zvyšuje se únava, ztěžuje pohyb a zvyšuje náročnost na používání pojítek. Kromě toho jim hrozí neustále

nebezpečí zamoření a tím i vyřazení, zvláště při chemickém zamoření. Proto má speciální očista míst velení pro jejich činnost velký význam.

Úplná speciální očista probíhá jako jeden z prvořadých úkolů silami a prostředky jednotek speciální čistoty na předem plánovaných a připravených místech speciální čistoty obvykle průjezdného typu po vyvedení osob a techniky ze zamořeného prostoru místa velení. Vhodná místa pro speciální očistu vybíráme a rekognoskujeme na předem předpokládaných směrech výjezdu míst velení. Při zamoření míst velení během jejich přesunu musíme zabezpečit jejich úplnou speciální očistu před zaujetím nových prostorů rozmístění.

Odmořování a dezinfekci terénu na místech velení a výjezdových komunikací zabezpečují jednotky odmořování terénu. V nezbytném případě i jednotky speciální čistoty vyčleněnými speciálními vozidly.

Jedním z důležitých opatření je organizace speciální čistoty zamořených osob, které přicházejí nebo odcházejí z míst velení (styčné orgány, kurýři, spojky, ale i příslušníci vlastního štábu a zabezpečujících jednotek). Toto opatření plní v úzké součinnosti NCHS (NCHV) a správce štábu vyčleněním sil a prostředků z provozní jednotky (útvary), který zabezpečuje příslušné místo velení. Přípravuje se obvykle předem a zahrnuje se do plánu ochrany a obrany místa velení.

Chemické materiálně technické zabezpečení musí zabezpečit vybavení míst velení chemickou technikou a materiálem podle tabulek počtů, jejich údržbu, ošetřování a opravy jejich doplňování (zejména prostředky PCHOJ), prostředky speciální čistoty, odmořovacími a dezaktivacími náplněmi a prostředky radiačního a chemického průzkumu. Dále včasné vyžádání a přísun filtračně ventilačních zařízení pro vybavení úkrytů na místech velení a jejich udržování v bezvadném technickém stavu.

Zabezpečení míst velení chemickou technikou a materiálem ovlivňuje bezpečnost míst velení především z hlediska zabezpečení ochrany osob, která je přímo závislá na možnosti rychlé výměny poškozených nebo zničených prostředků PCHOJ jednotlivcům a do značné míry i na dostatku prostředků pro speciální očistu osob, bojové techniky a dopravních prostředků na jednotlivých pracovištích míst velení.

Za zabezpečení míst velení chemickou technikou a materiálem zodpovídá NCHS (NCHV) příslušného stupně velení. Za vybavení osob a techniky předepsanými prostředky zodpovídají jednotliví velitelé jednotek, kteří zabezpečují příslušné velitelství a štáb podle kompetence a funkčních povinností, stanovených příslušnými řády a předpisy.

Chemické materiálně technické zabezpečení ve svém souhrnu umožňuje plnit jednotlivé opatření chemického zabezpečení míst velení v potřebném rozsahu. Narušení jeho funkce může způsobit značné potíže v plnění jednotlivých opatření a v některých případech i jejich plnění úplně znemožnit.

Plánování a řízení chemického zabezpečení míst velení

Chemického zabezpečení míst velení je nedílnou součástí plánů ochrany a obrany jednotlivých míst velení, které zpracovává podle pokynů náčelníka štábu správce štábu.

NCHS (NCHV) příslušného stupně velení zpracovává do tohoto plánu příspěvek, ve kterém konkrétně řeší jednotlivá opatření chemického zabezpečení. Při tom vychází z celkového plánu chemického zabezpečení pro příslušný stupeň velení. V tomto příspěvku obvykle řeší:

- organizaci radiačního a chemického pozorování v prostoru místa velení;
- zabezpečení včasného předávání varovných signálů od chemických průzkumných hlídek, výpočetních analytických skupin, armádního radiačního střediska;
- organizaci radiačního a chemického průzkumu v prostoru rozmístění místa velení, za přesunu a v předpokládaném novém prostoru rozmístění;
- činnost osob na místě velení po vyhlášení varovných signálů;
- využití bojové techniky, vozidel, úkrytů a ostatních zařízení k ochraně osob před účinky radioaktivních a otravných látek;
- režim činnosti místa velení při dlouhodobém zamoření a při překonávání zamořených prostorů;
- organizaci kontroly ozáření osob a kontroly zamoření osob, techniky, vozidel a materiálu radioaktivními a otravnými látkami;
- způsob vyvedení a opatření chemického zabezpečení při vyvádění místa velení ze zamořeného prostoru;
- organizaci částečné a úplné speciální očisty;
- zabezpečení místa velení chemickým materiálem a technikou (zásoby prostředků, odmořovacích a dezaktivacních náplní, filtračně ventilačních zařízení apod.).

Řada těchto opatření je jako stálý organizační stereotyp vyřešena a zvládnuta příslušnými štáby i zabezpečovacími jednotkami předem (např. — předávání a vyhlášení signálů, činnost po vyhlášení, organizace kontroly ozáření a zamoření, využití ochranných vlastností bojové techniky a vozidel, vybavení chemickým materiálem a technikou apod.). Vlastní příspěvek NCHS (NCHV) do plánu ochrany a obrany místa velení bude pak obsahovat jen konkrétní opatření pro dané místo velení.

Za splnění jednotlivých opatření chemického zabezpečení odpovídá v rámci celkové ochrany místa velení správce štábu. Z hlediska odborného je však třeba, aby NCHS (NCHV) osobně nebo svými orgány kontroloval plnění jednotlivých opatření chemického zabezpečení a to zejména po každém zaujetí nového místa velení, před očekávaným přechodem k použití jaderných a chemických zbraní, při pobytu na místě nejméně dvakrát za 24 hodin. Kontrolou bývá obvykle pověřen příslušník výpočetní analytické skupiny (armádního radiačního střediska).

Závěrem chci uvést, že chemické zabezpečení míst velení je důležitým opatřením, které v rámci celkových opatření proti ZHN zabezpečuje jejich bojovou činnost a tím pevné a nepřetržité velení vojskům.

Plánovitě a promyšleně rozpracování jednotlivých opatření chemického zabezpečení míst velení v rámci celkových opatření chemického zabezpečení příslušného stupně velení je prvním předpokladem úspěšného splnění úkolů ochrany míst velení proti radioaktivním a otravným látkám. Jednotlivá opatření musíme odpovědně zpracovat do plánu ochrany a obrany příslušného místa velení a důsledně realizovat.

Celkovou odbornou koncepci pro splnění úkolů stanoví a rozpracuje NCHS (NCHV) příslušného stupně velení. Za realizaci opatření chemického zabezpečení v rámci ochrany místa velení odpovídá správce štábu. Odbornou pomoc a kontrolu plnění přijatých opatření chemického zabezpečení musí však zabezpečit NCHS (NCHV) příslušného stupně velení osobně a za pomoci svých podřízených.